

Huvudman

Algebrautbildning föreningen, org.nr. 802473-0445

huvudman@algebrautbildning.se

rektor@algebraskolan.se

Ärendet

Tillsyn av Algebraskolan med huvudman Algebrautbildning föreningen, belägen i Göteborgs kommun. Nu fråga om uppföljning av beslut den 14 december 2022.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Algebrautbildning föreningen att senast **måndag den 5 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningens omfattning (garanterad undervisningstid). De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Algebrautbildning föreningen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Algebrautbildning föreningen ska vidta följande åtgärder

Undervisningens omfattning

1. Se till att elever, i varje ämne, får sin garanterade undervisningstid.
2. Se till att reglerna kring minskning av undervisningstid i ämnen eller ämnesgrupper, till förmån för skolans val, följs.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:8818) i de handlingar som sänds in.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser lärares behörighet, betygsättning, skolenhetens tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning, språkval och undervisningens innehåll.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Algebra skolan och dess huvudman Algebra utbildning föreningen. I tillsynen framkom att det fanns brister i skolans arbete rörande lärares behörighet, betygsättning, skolenhetens tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning, språkval samt undervisningens innehåll och omfattning. I beslut den 14 december 2022 förelade Skolinspektionen därför Algebra utbildning föreningen att senast den 7 augusti 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa dessa brister. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Algebra utbildning föreningen har följt föreläggandena genom att avhjälpa tidigare påtalade brister.

Algebra utbildning föreningen har den 16 maj 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandena. Därefter har Skolinspektionen begärt att huvudmannen inkommer med ett flertal kompletteringar. Skolinspektionen har därefter genomfört ett uppföljningsbesök den 20-21 september 2023. Under besöket deltog inspektörerna på ett flertal lektioner, inspekterade skolans specialsalar samt intervjuade elever, lärare och rektorn. Under besöket granskade inspektörerna även skolans betygskatalog.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningens omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningstid i idrott och hälsa

I den tillsyn av Algebraskolan som Skolinspektionen gjorde under höstterminen 2022 framkom att eleverna på högstadiet fick betydligt mindre undervisningstid i idrott och hälsa än vad de enligt författningarna har rätt till. Den starkast bidragande orsaken till detta var att merparten av undervisningen i ämnet bedrevs i en idrottshall cirka 25 kilometer från Algebraskolans ordinarie lokaler. Då rektorn inte hade schemalagt med tid mellan idrottslektionens slut och efterföljande lektioner innebar det att eleverna regelmässigt slutade mycket tidigare än vad som anges i schemat för att hinna till nästa lektion. Det fick till följd att eleverna inte fick sin garanterade undervisningstid i ämnet.

Som en del av uppföljningen av om huvudmannen vidtagit åtgärder för att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid har Skolinspektionen tagit del av skolans nya timplan och elevernas scheman. Skolinspektionen har även fått uppgifter om när läsåret startar och slutar samt vilka dagar eleverna har lov och studiedagar. Rektorn har bekräftat att dessa uppgifter är de som gäller och att nuvarande scheman ska vara desamma även under vårterminen.

Under uppföljningen framkommer att Algebraskolan inte längre använder sig av ovan nämnda idrottshall. Istället bedrivs undervisningen i idrott och hälsa utomhus samt i en lokal cirka sju-åtta kilometer ifrån Algebraskolans ordinarie lokaler. Vid granskning av scheman framkommer även att rektorn schemalagt så att idrotten oftast är i början eller slutet av skoldagen samt att det är viss tid mellan idrottslektionen och eventuella lektioner som ligger före eller efter i schemat. Av skolans aktuella timplan framgår att rektorn planerat för att eleverna ska få exakt den mängd undervisningstid som krävs för att hamna på den garanterade undervisningstiden för respektive stadium.

Minskning av undervisningstid till förmån för skolans val

Algebraskolan har undervisning i arabiska som skolans val. Av författningarna följer att skolor som tillämpar skolans val har rätt att minska undervisningstiden i ett ämne eller ämnesgrupp med upp till 20 procent per stadie för att frigöra tid för undervisning i skolans val. Algebraskolan har utnyttjat denna möjlighet och enligt den aktuella timplanen framgår det att skolan minskat undervisningstiden i slöjd på alla stadier och i bild på låg- och mellanstadiet.

Skolinspektionen har granskat scheman för eleverna på låg-, mellan- och högstadiet samt tagit hänsyn till om lektioner i ämnet infaller på de dagar under läsåret det är studiedagar. Vid en sådan kontrollräkning framkommer att undervisningstiden i slöjd för eleverna på högstadiet minskats med 16 procent under den garanterade undervisningstiden i ämnet. Detta håller sig således inom de gränser som författningarna tillåter. Vid motsvarande kontrollräkning av undervisningstiden i slöjd och bild på lågstadiet framkommer dock att eleverna får 39 timmars undervisning i respektive ämne, istället för lagstadgade 50 timmar. Detta innebär att rektorn lagt

ut 22 procent mindre undervisningstid än den garanterade undervisningstiden och minskningen är således större än de 20 procent som författningarna tillåter.

Minskning av undervisningstid i övrigt

Av skolans timplan framgår att rektorn planerat för att eleverna ska få 20 timmars mer undervisningstid än den garanterade undervisningstiden i svenska under lågstadiet. För undervisningen i matematik och engelska på lågstadiet samt för undervisningen i svenska, engelska och matematik på mellan- och högstadiet har rektorn dock planerat för att eleverna precis ska få den garanterade undervisningstiden i respektive ämne.

Vid granskning av skolans aktuella timplan framgår att rektorn planerat för att eleverna i engelska och matematik i samtliga årskurser ska få en sådan mängd undervisning att den precis ligger på miniminivån för att uppfylla kravet om garanterad undervisningstid. Detta är även fallet med undervisningstiden i svenska på mellan- och högstadiet. Skolinspektionen har kontrollräknat vilken undervisningstid eleverna faktiskt får genom att se när läsåret startar och slutar, när det är lovdagar samt vilka lektioner som faller bort på grund av studiedagar. Då framkommer att eleverna exempelvis får cirka elva procent för lite undervisningstid i svenska på mellanstadiet och fyra procent för lite undervisningstid i engelska på högstadiet. I matematik får eleverna cirka fem procent för lite undervisningstid på lågstadiet, cirka nio procent för lite på mellanstadiet och drygt tre procent för lite på högstadiet.

Av författningarna framgår att ovan nämnda möjlighet att minska undervisningstiden med upp till 20 procent i ett ämne eller ämnesgrupp inte gäller för undervisningstiden i svenska, engelska och matematik.

Rättslig reglering

I skolförordningen (2011:185) anges att elever ska få minst 280 timmars undervisning i ämnet idrott och hälsa under högstadiet. I slöjd anges att eleverna ska få minst 50 timmars undervisning under lågstadiet, minst 140 timmar under mellanstadiet och minst 140 timmar under högstadiet. I bild ska eleverna få minst 50 timmars undervisning under lågstadiet. I svenska eller svenska som andraspråk ska eleverna få minst 680 timmars undervisning på lågstadiet, minst 520 timmar på mellanstadiet och minst 290 timmar på högstadiet. I matematik ska eleverna få minst 420 timmars undervisning på lågstadiet, minst 410 timmar på mellanstadiet och minst 400 timmar på högstadiet. I engelska ska eleverna få minst 60 timmars undervisning på lågstadiet, minst 220 timmar på mellanstadiet och minst 200 timmar på högstadiet. (Bilaga 1 till skolförordningen). Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att huvudmannen och rektorn vidtagit åtgärder för att se till att eleverna numera ska få sin garanterade undervisningstid i Idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer därmed att tidigare konstaterad brist avseende undervisningens omfattning får anses avhjälpt i detta avseende. Emellertid framkommer det av utredningen att det såvitt avser ett antal andra ämnen har gjorts minskningar av undervisningstiden för eleverna på skolenheten. För eleverna i lågstadiet framgår att undervisningstiden i både slöjd och bild har minskats med mer än de 20 procent som maximalt får minskas till förmån för skolans val. Därtill framkommer det att den faktiska undervisningstiden som eleverna får i svenska, engelska och matematik på flera stadier understiger den garanterade undervisningstiden, trots att någon möjlighet att minska undervisningstiden i dessa ämnen inte finns. Således framgår det att eleverna i alla tre stadier på skolan går miste om sådan undervisningstid som de har rätt till i två eller fler ämnen. Detta innebär sammantaget att bristen avseende undervisningens omfattning inte kan anses avhjälpt i sin helhet och huvudmannen behöver därför vidta ytterligare åtgärder. För att eleverna ska få bästa möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen och nå de kunskapskrav som minst ska uppnås är det av vikt att huvudmannen för utbildningen följer gällande författningar och endast avviker från dem när sådan möjlighet ges.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Algebrautbildning föreningens verksamhet vid Algebraskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utbildningens omfattning. Det finns därför skäl att förelägga Algebrautbildning föreningen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Lärares behörighet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens tillsyn under höstterminen 2022 framkom att flera lärare på Algebraskolan saknade lärarlegitimation och att elever i hög utsträckning fick undervisning av lärare utan behörighet för undervisning i de aktuella ämnena och årskurserna de bedrev undervisning i. Trots detta framkom det även att rektorn i flera fall inte hade annonserat efter legitimerade lärare med rätt behörighet. Det framkom också att rektorn inte tjänstefördelat på sådant sätt att eleverna i så hög utsträckning som möjligt fick undervisning av lärare med behörighet för den undervisning de bedrev.

I inskickad dokumentation beskriver huvudmannen att åtgärder vidtagits för att säkerställa att elever numera får undervisning av lärare med rätt legitimation och behörighet för de ämnen och årskurser de bedriver undervisning i. Bland annat anger huvudmannen vilka lärartjänster som skolan annonserat efter inför innevarande läsår. Huvudmannen uppger också att ett par lärare har fått möjlighet att fortbilda sig för att nå behörighet i ämnen och årskurser som de i nuläget undervisar i. Under uppföljningen har Skolinspektionen även begärt in en förteckning över vilka ämnen och årskurser lärarna undervisar i samt vad deras eventuella legitimationer omfattar för ämnen och årskurser.

I dokumentationen framgår att det fortfarande bedrivs undervisning i ett antal ämnen av lärare som saknar behörighet för aktuellt ämne och årskurs. Av dokumentationen framgår dock även att rektorn i de flesta av dessa fall annonserat efter legitimerade lärare med behörighet för de aktuella ämnena och årskurserna. I de fall detta inte har gjorts deltar lärarna som undervisar i dessa ämnen i utbildning som ska ge dem behörighet under innevarande eller nästkommande läsår. Samtliga av dessa lärare är legitimerade men saknar behörighet i något eller några av de ämnen och årskurser de i nuläget undervisar i.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 skollagen). I Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen). I förarbetena till skollagen anges att för att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Enligt förarbetena nämns missbruksproblem som en undantagssituation där ett särskilt skäl kan anses föreligga (prop. 2009/10:165, s. 268).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller föfattningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens tillsyn under höstterminen 2022 framkom att icke-legitimerade lärare självständigt satt betyg samt att betygssättande lärare inte signerat betygs katalogen.

I inskickad dokumentation beskriver huvudmannen att lärare deltagit i en kurs om betyg och bedömning och att skolan även tagit in en föreläsare som gått igenom med lärarna vilka regler som gäller kring betyg och bedömning. Vidare har huvudmannen bifogat en betygs katalog för höstterminen 2022. Vid läsning av den framgår att respektive lärare signerat betygs katalogen under den aktuella betygskolumnen. Det framgår också att legitimerade lärare signerat tillsammans med icke-legitimerade i de ämnen som undervisningen bedrivits av icke-legitimerade lärare.

Under Skolinspektionens uppföljningsbesök vid skolan har inspektörerna granskat betygs katalogen för vårterminen 2023. Vid granskning av den framgår att lärarna signerat på motsvarande sätt som i betygs katalogen för höstterminen 2022.

I intervjuer med lärarna och rektorn berättar de att flera av lärarna, men inte alla, gått kursen om betyg och bedömning och de bekräftar att rutinerna kring vem som ska sätta betyg och hur betygs katalogen ska signeras följs.

Rättslig reglering

I skollagen anges att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 skollagen). I skolförordningen anges att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg respektive inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 skolförordningen [2011:185]). I Skolverkets föreskrifter om betygs katalog anges att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur (SKOLFS 2011:123).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolenhetens tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens tillsyn under höstterminen 2022 framkom att Algebraskolan saknade specialsalar för slöjd, kemi och hem- och konsumentkunskap. Det saknades även verktyg och utrustning för undervisningen i slöjd och kemi.

I inskickad dokumentation beskriver huvudmannen att skolan från och med läsåret 2023/24 hyr lokaler som tidigare inhyst en skola. Ett företag har anlitats för att bygga om och inreda salarna så att de blir lämpliga för undervisning i kemi, musik och hem- och konsumentkunskap såväl som textil respektive trä- och metallslöjd. I huvudmannens dokumentation anges även vilka verktyg och utrustning som köpts in och huvudmannen har även bifogat foton som visar lokalerna invändigt.

Under Skolinspektionens uppföljning har inspektörerna besökt de nya lokalerna och då bland annat noterat att respektive sal är ändamålsenligt inredd för undervisning i det ämne som bedrivs där. Skolinspektionen noterade att det i slöjdsalarna finns arbetsbänkar, en mängd olika verktyg, maskiner och material samt säkerhetsutrustning. I kemisalen finns dragskåp, laborations- och säkerhetsutrustning, i musiksalen finns många olika instrument och i hemkunskapssalen finns det bland annat ett flertal övningskök.

Rättslig reglering

I skollagen anges att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Som framgår tidigare i detta beslut saknade skolan vid tiden för tillsynen specialsalar och utrustning för undervisningen i kemi och slöjd. Det fick till följd att lärarna inte kunde behandla hela det centrala innehållet i dessa ämnen.

Som konstaterats ovan har huvudmannen inför innevarande läsår ordnat lokaler med nödvändig utrustning och verktyg för undervisningen i kemi, hem- och konsumentkunskap, slöjd och musik. I intervjuer med lärare i berörda ämnen uppger de att de bedömer att det numera finns förutsättningar i form av lokaler, utrustning och verktyg för att kunna undervisa så att alla delar av det centrala innehållet i respektive ämne behandlas.

Rättslig reglering

I skollagen anges att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning

som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). I 10 kap. 8 § anges att det för varje ämne ska finnas en kursplan. I Lgr 22 anges det i betygskriterierna i slöjd för betyget E i årskurs 6 och 9 att eleven ska använda verktyg på ett säkert och i huvudsak fungerande sätt. I det centrala innehållet för årskurs 4-6 respektive 7-9 i kursplanen för slöjd står det att det i undervisningen ska arbetas med metall, textil, trä och andra material. Verktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt. I kursplanen för kemi står det under ämnets syfte att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att genomföra systematiska undersökningar i kemi. I betygskriterierna för kemi i årskurs 6 och 9 anges att eleven ska kunna söka svar på frågor genom att utföra systematiska undersökningar på ett säkert och i huvudsak fungerande sätt. I det centrala innehållet för årskurs 7-9 anges det att undervisningen ska omfatta separations- och analysmetoder, till exempel filtrering, fällning, pH-mätning och identifikation av ämnen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Språkval

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn under höstterminen 2022 uppfylldes inte kraven rörande språkval för eleverna på Algebraskolan. Detta då eleverna endast fick möjlighet att välja ett av de moderna språken tyska, franska och spanska.

I redovisningen av åtgärder har huvudmannen beskrivit att det numera är möjligt att välja franska eller spanska som modernt språk. Under Skolinspektionens uppföljningsbesök vid Algebraskolan bekräftar elever, lärare och rektorn att det är möjligt att välja spanska eller franska och berättar att det under innevarande läsår undervisas i båda dessa moderna språk.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 4 § skollagen ska det som ämne finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval. Vidare anges det i 9 kap. 5 § skolförordningen att huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av enhetschefen Helena Boëthius.

Utredaren Daniel Talje har varit föredragande i ärendet.